

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 6. septembra 1901.

List 36.

Pesem o stiških menihih*).

Poslušajte ludé
Te besede moje,
Kaj Vam imam povedat
Inu Vam razodevat:
Vse, kar na svejt živi,
Le en kratek cajt trpi.

Kulkrat ste slišal,
De so nam pisal:
Vse, kar smo privolil,
Pred altarjem obljubil:
Zdaj nič več ne vela,
Cesar vsem slovu da.

Štir lejta je glih preč,
K se je slišala rejč:
De vsi klostri meniški,
Zraven pa tud stiški,
Bodo vzdigneni —
O Buh usmiljen!

Nismo otli verjet,
Besejde nazaj vzeti,
Je peršla strašna pošta:
Pujdete gvišnu s kloštra,
Pismu na znanje dá —
Ne bo tri dni tegá

Pride ta tretji dan,
Prav naš opat sam:
Lube moje ovčice,
Men se smilte srotice,

Ker pujdem jest od Vas.
Začne jokati tačas.

Bla je glih ura preč
Deset, en malu več,
Zasliš se ana štima,
Ktero posteljon ima.
Streslu se je vse blu,
Oh, kdo bi se ne zatu.

Kar se pripelejo,
Precej vsem velejo:
Pridte vkup vsi gospudje.
Zraven vaš opat tudé,
Bomo povedal vsem:
Po kaj smo pršli sem.

Kmal smo bli priče tam,
Prav Buzeti*) sam:
Sem poslan od cesarja,
Od vikšega poglavarja,
De Vam moram slovu dat
In vse iz kloštra segnat.

Bere še več naprej,
Kar vsak vejdit ne smej;
Ampak samu tu rečem,
Oh kaku težku zrečem:
Srečen bi biv kaku,
Ko bi biv prej mrtu.

Vse smo mogli ven dat,
Perseč in povedat:
De smo jim vse skazal,
Kluče od sebe dal.
Oh, tu je blu težku
Strit, kje vse naše blu.

Zmislit se zdaj ne smem
Na tu, kar je blu prej,
Vse, kar smo pozelel,

*) Pričujoča pesem se je ohranila od onih časov, ko so l. 1785 za cesarja Josipa II. bili pregnani »beli menihi« cistercijani iz Stične. Gospod pošiljatelj jo je urejujoč svojo knjigarno dobil pisano na lističi. »Danica« sledeč svojim težnjam jo tem potem — prav kakor jo je skoval in zapisal narod — ohranja in prosi Slovencev ob slučajnostih podobnih doposlanin. Čuvajmo takih narodovih starek!

Precej smo per rok imel;
Zdaj dobit nej tega
Še, kar je prav treba.

Jokat moram zatu,
Kedar se zmislím natu,
Sem vselej imu vesele
Inu velike žele:
V kloštru živejt lepu
Inu umrejt svetu.

Še so tud drugi bli
Taku stanovitni,
De so se prav trudil,
Gospud Bogu služil.
Sej lude tu vedo,
Sej rad povedo.

Kulk svetih maš je blu
Vsak dan branih lepu;
Kulk družih molitu
Vsak dan veliku
V kloštru štiškem,
V ordnu meniškem.

Pridgarja sta bla dva
Poslana od Boga.
Kulk spovdnikov družih,
Učenih inu brumnih,
Je blu zadost vselej,
De sa učil dozdej.

Zdaj pa jest tu pavem:
Za naprej nič na vem,
Kaku se bo z nam godilu,
Če se ne bo Buh usmilu,
Gvišnu se m smilte,
Des me ne vidte.

En se čudjo,
Kir Boga lubjo.
Pravjo: kok more bit,
De cesar smej tu strit;
Jest pa pravim čes tu:
Že Buh hoče imejt taku.

Začel so bli lude,
Brumni in svet može,
Lejpe kloštre gor zidat,
Vse sorte ordne štiftat,
Deb se biv Buh častiv,
Češčen inu hvalen biv.

Trpel ni dovgu tu,
En majhno let čez šest stu;
Kmav je andaht minila
Inu vso kraft zgubila;
Štrafav nas Buh zatu,
K je razžalen močnu.

O, Buh, tu prosim Te:
Za naprej vari me.
Sej vem de sem jest tisti
Človek ta pregrejšni,

Jest sem uržah tega,
K sem razžalu Ga.

Če je ktir drug biv,
Deb biv čez tu faliv,
De je zdaj klošter vzdignen;
Naj bo zdaj tulk usmiljen,
De pros Gospuda Boga,
K je taku razžalu Ga.

Kulk revnih ludi
Do zdaj v kloštru živi,
Zdaj bo vse tu nehal,
K je Buh razžalen taku.
Trpel bo vse za enga,
K je uržah vsega.

Zdaj Vas perporočim,
Bogu Vas izročim,
Kir ste moji sosejdej.
Tu so moje zadne besejde:
Buh vse obvari Vas
Noter do zadni čas.

Poslal kapelan Josip Potokar.

Na praznik rojstva Marije Device.

(8. septembra).

Tvoje rojstvo, Devica Porodnica je naznanilo veselje vesoljnemu svetu.
(Cerkv. pes.)

Tvoje rojstvo, devica Porodnica, je naznanilo veselje vesoljnemu svetu: s temi besedami izraža sv. cerkev svoje veselje praznujoč rojstni dan Marije, Matere božje. Kako nasprotno temu so besede modricana iz sv. pisma, ki pravi: Boljši je dan smrti kakor dan rojstva (Ekl. 9). In sv. Avguštin pojasnuje to zanimivo mesto (Liber, de visit. infirmorum) in prav daje svetopisemskemu pridigarju, govoreč: Res je dan rojstva dan žalosti, ker rodi se Adamovec, da sprejme težave borega zemeljskega življenja, dan smrti pa je dan veselja, ker se vleže revni zemljan k počitku po njegovem tako napornem delu.

Sv. cerkev in z njo verni njeni sinovi pa se po pravici smejo veseliti dne rojstva Marije in se združiti v duhu z onim veseljem, ki so ga občutili pobožni njeni stariši, umrli pravični v Abrahamovem naročju, nebeški duhovi in Bog sam. Po pravici se nam je radovati veselja, ki je prevzelo vesoljni svet in proslavljati dan, ko se je rodila ona vsa čista in brez madeža, ki je po svojem Sinu rešila greha ves človeški rod — saj: Tvoje rojstvo, devica Porodnica, je naznanilo veselje vesoljnemu svetu!

Koliko je bilo veselje sv. roditeljem, ko sta v sivej starosti prejela hčerko, ki naj rodi

Njega, ki reši ljudstvo greha. Kako se vesele matere novorojencev, od katerih pričakujejo, da kedaj postanejo dika, ponos rodovini, čast narodu; kako se je pa še le ona morala veseliti rojstva svoje sv. hčerke, od katere sta gotovo vedela, da postane veledika ubožni rodovini, da postane rešiteljica človeškega rodu, da postane kraljica nebes in zemlje. Da Marijino rojstvo — koliko veselje!

Veselili so se njenega rojstva pravični stare zaveze, ko jim je došlo poročilo, da kmalu nastopi dan rešitve, Marijin dan. Ljudstvo, ki je po temi hodilo, je ugledalo veliko luč. Prebivalcem v okrajini smrtne sence se je luč prikazala (Iz. 9. 2.) Žalostno so praševale temine gospodarja: Čuvaj, kako je z nočjo? (Iz 31. 11) in v njih veselje je mogel čuvaj danes odgovoriti: „Prišlo je jutro, a še je noč?“ In ta jutranjica, ki se je na obzorju prikazala, ta je, ki razganja noč in naznanja veselja dan. Da ona je, ki vshaja očakom lepa kot luna, zbrana kot solnce, strašna kot dobro urejena vojskina truma, ki razganja sovražne temine.

V materinem telesu je veselja poskočil predhodnik Jezusov, ko je čutil v bližini Mater Božjo, angelji so se radovali Marijinega rojstva. Vedeli so, da jim rodi Gospoda, ki hoče napolniti praznine za padlimi angelji. In če se po Gospodovih besedah angelji vesele nad jednim spokornim grešnikom, kako še le so morali biti veseli rojstva Marijinega, s katere pomočjo in priprošnjo bodo mnogi, da vsi grešniki nastopili spokornostno pot.

Veselil se je rojstnega dneva Porodnice Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh, ker našli so danes gospodovalcu nebes in zemlje ono hrabro in močno ženo (Preg. 31) ki je zmagala hudobnega duha in izpeljala iz trde njegove sužnjosti vesoljni človeški rod.

Vesetje se je rodilo vesoljnemu svetu, ker izšla je na temnem obzorju človeštva svitla jutranjica, ki je razpodila teme grešnosti in zmot in pripeljala solnce pravičnosti: Krista. Opravičeno tedaj poje v današnji dan sv. cerkev: Tvoje rojstvo, Devica Porodnica, je naznanilo veselje vesoljnemu svetu, ker iz tebe je izšlo solnce pravice: Krist, naš Bog! Na današnji dan se je dvignil izmed morja poganskih tmin, izmed peščenih pušav nevede oblaček in prinesel blagodejnega dežja. Milost božja naj prešine sušo zlobe — da se otajajo suha srca vsled svetopi-semske prošnje: Rosite ga nebesa, oblaki dežite

Pravičnega. In Marija s svojim rojstvom je utešila goreče hrepenenje po njem, ki je storil konec stoletni suši. — Marija je predpodobna ladiji Noetovi; v njej je rešitev pred večnim potopom; v njej uidemo brzi jezi. (I. Mojz. 8) Zasijalo nam je na današnji dan solnce; sovražne trume so izginile.

Ker je z Marijo prešla noč in napočil dan vzrmo od sebe dela teme, oblecimo orožje svetlobe; hodimo pošteno po dnevu, (Rim. 13, 12—14) ki nam je zasijal po Mariji, da smo prišli iz satanovih rok. Oblecimo Gospoda Jezusa Krista, da nam napoči kedaj svetlejši dan, dan slave po — Mariji.

L. P.

O sedanji in o stari dobi.

Sedanja doba zove se doba iznajdeb. Človeški duh obhaja danes zmagoslavje. Videzno nerazvezljive uganjke so rešene. Sedanja doba se zove pa tudi realistična doba, duh narodov se danes cedalje vtaplja v materijo. Peruti, ki naj bi ga dvignile nad materijo, so ohromele. Veda in vera se po menenju nekaterih učenjakov ne vjemate: njihov napuh se protivi veri v Višje bitje. Naša doba se mora pa tudi zvati doba brezverstva. Kako čudne pojme beremo namreč o veri. Herder smatra vero kot dušno zadevo, po Lessingu je vera le zadeva pogodbe. Darwin meni, da je pojem božanstva navstal po sanjah divjih ljudi in Büchner stavi tja nevednost in strah kot vzrok navstalega pojma o božanstvu. Cesar Napoleon III. in angleški maršal Roberts sta praznoverca. V pariških tuilerijah, bivši carski palači, so zelo čislali vražarje in vedeževalke. Torej se to k Napoleonovi slavi, ki je bil v vojski vjet in je prominul v prognanstvu na Angleškem l. 1843. Jako značilno pa se izjavlja o tem vprašanju stari Plutarch (de superstit.): Norost in nevednost v božjih rečeh, pravi, se precej pri studencu deli v dva kanala, izmed katerih eden v surovih in trdovratnih duhovih, kakor na skalnatih tleh, rodi brezverstvo, drugi pa v krotkih in odjenljivih dušah, kakor v rahli prsti, rodi praznovero ali vražarstvo. Brezverce so v starem veku tirali pred sodnije, ker so prav po pravici sodili, da po brezvercu preti državi nevarnost. Brezverec namreč po svojih ukih mladino kvari in svetno veljavo podkopuje. Menili so torej, da sta brezverstvo in državni prevrat v ozki zvezi. Dandanes je stvar drugačna. Brezverec je prost ter celo zavzema službo in dostojanstvo; vero pa smatrajo le za od-

delek nekake požarne brambe, ki se hitro kliče na pomoč, kedar hiša gori, ki se pa po storjenem delu pošlje domu. Nekateri mogotci zovejo sedanjo dobo, kadar taji pozitivno vero dobo prosvete. A poganski modrijani so stremeli po prosveti, dospeli so pri tem do monotheizma: do vere v enega Boga. Tudi oni so si bili svesti, da mora staro minuti, da pa iz razvalin mora vskliti novo življenje. Zdihovali so po odrešenju in po začetku nove zlate dobe, katero Virgil v *Bucolica*, ekloga 14, proroško takole napoveduje:

Jasna luna, pozdravi mi novorojeno detetče,
Koje železno zmení — z novo mi dóbo zlatá.

O dobri in slabi strani sedanje dobe je jako zanimivo govoril prof. Peters na shodu katoliškega šolskega društva na Dunaju dne 22. aprila 1900. To so njegove besede: „Brez dvoma, ima 19. vek velike stvari zabeležiti. Velik je bil napredek v vedah in v splošnji izobrazbi; čudovite so iznajdbe in pridobitve v tehniki; kupčija in obrt ste se visoko vspele, in na tisuče pomočkov ima človek, da si tvori složnejše in prijetnejše življenje. To je solčna stran, kateri pa nasproti stoji senčna stran sedanje dobe. Tu nahajamo ogromno bogastva, ki pa ni sorazmerno razdeljeno. Pod blestečimi okni bogatašev čepi beda z globoko udrtimi očmi prav kakor straš. Razloček stanov je postal kot zevajoč propad. S splošnim širjenjem vede pa ni bila sovrstna prava omika duha in blaženje srca. Temveč velika in tudi polovičarska znanost je često napihnila duha in srce širokih slojev prebivalstva ter rodila površnost, domišljavost, frivoliteto, hlepenje po vžitku in nadutost. V trgovini, v vsem dejanju in nehanju se širi sleparstvo. Rastočo nervoziteto in slepim drvenjem hlepi vse za dobičkom; pridobitev in vžitek sta dva pola, proti katerima se obračajo vse želje in vsi upi. Brezsrčni samopridnosti se često žrtvujejo najsvetejše dolžnosti vesti in občnega blaga. Dejanski vspeh, in naj se doseže tudi z nenavnimi pomočki n. pr. z zvijačo in goljufijo, je dnevni malik, kateremu se vsled umetno napravljene javnega menenja klanja množica slepih ljudi. Optimisti naglašajo sedanjo humaniteto, prosveto in napredek; a pesimisti preveč črno vse vidijo, ter morda pretiravajo slabe strani. Resnica je v sredi — v zlati skledi: — res pa je, da se opazain pojavlja pogubonosna socialna nezadovoljnost. Povsod zevajo namreč razpoke in prepadi v družbi; povsod je nezaupnost, zavist,

gnjev in srd v srcih, ker bi drug pred drugim rad obogatel. V najvažnejših zadevah družabnega življenja ima 19. vek le sama vprašanja: socialno vprašanje, delalsko, ubožno, šolsko, versko, žensko vprašanje: sama vprašanja! V tem veku je pač nekaj negotovega, nestalnega; dosti je votlega zunanjega blišča, a malo jedernatega notranjega bitija: veliko razdvoja in razdora, malo pa edinstvene določne delavnosti; mnogo strastnega vrvenja in drvenja, a malo jasnega mišljenja in zrelega hotenja. Smisel za idealno, odkrito spoznavanje načel, požrtovalna odpoved lastnemu dobičku, z eno besedo značajnost se nahaja čedalje bolj redka.

Profesor Teobald Ziegler smatra končujoči se vek kot neizvršeno, in na vsakem polju dvomljivo ter omahljivo dobo. Ta profesor priznava: „Vero v večnost je večina nas olikancev izgubila.“ Naša polarica pa nam bodi katoliška vera. Mi smo kristijani in sicer verni kristijani. Daleč od nas bodi površno krščanstvo. Krščanstvo, ki ga izpovedamo, bodi celo in polno z vsemi verskimi in nravnimi resnicami, kakor je nam sveta od Krista ustanovljena cerkev podaje in nudi po svojih zapovedih kot merilo našemu verskemu življenju. Iz te naše vere crpamo ideale. Naši neverni in brezbožni dobi nedostaje idealov. Človek je pač vstvarjen za višji smoter, nego da bi mu želje izpolnila gruča prsti. Niso li najvišji ideali oni, ki je je večlovečeni Sin Božji donesel človeštvu? To so ideali resnice in največjega napredka; kajti to so večni nazori Božje modrosti in ljubezni o veličiji in blaginji ter sreči človeštva. Na teh idealih temelji naše krščansko naziranje o svetu in o življenju. To naziranje loči Boga od sveta. Po veri v večnost, sedanost ničesa ne izgubi, temveč dobiva še le pravega pomena. Kajti krščanska vera nas ne uči zanemarjati sedanosti. Ona smatra zemeljsko življenje kot setev za večno žetev, ona nas uči in opominja, naj ono presojujemo iz višjega stališča, ter naj napram nenasitljivi lakomnosti in hlepenju egoizma po vžitku omejimo zemeljske zadeve do prave meje, naj resneje in zvesteje izpolnujemo dolžnosti, ki nam je zemeljsko življenje naklada. To krščansko idealno svetovno in življensko naziranje je visoka šola krščanskim značajem. Ako sedanji dobi nedostaje značajev vzrok je pač temu, ker je z vero v Krista izgubila pravi idealizem*). Po idealih krščanske

* Da ni značajnosti, ali da se značaji izgubijo in pokazuje, kriva je često politika, kakor je rekel dr. Lieber, vodijsa središča

vere se vstvarjajo samostojni značaji, ki se ne klanjajo malikom vspeha ali pa vedno menjajo — čemu se tako zvanemu javnemu menenju. Takim značajem so nespremenljiva načela vere — v merilo njihovega mišljenja in hotenja. To so čvrsti, krepki, moški značaji, ki so odkriti in neupogljivi, pa so tudi vsaki avtoriteti pokorni; oni spoštujejo Boga radi njega samega, človeško veljavo pa radi Boga. Nesebični in torej ljubeznjivi in dobrosrčni značaji so to, polni nežne ljubezni do bližnjega, ker so se učili v Kristovi šoli vžugati in krotiti sebičnost, — sebičnost je vir vse socialne bede.

Župnik Alojzij Kummer.

Označevanje sedanje dobe.

Pri shodu katoliškega političnega društva v Naceradecu dne 14. oktobra 1900 je opisoval grof Karol Ervin Nostic tako značilno sedanji čas, da nismo še v kratkih potezah kaj sličnega slišali ali brali. Zato berite: „Ako dragi prijatelji vprašate, kaj prav za prav naše društvo namerava, in čemu sklicujemo shode, odgovorjam na to, da je glavni smoter našemu društvu ta: Ono hoče v našem ljudstvu ljubezen do vere sv. Venceslaja, do sv. cerkve obuditi in ohraniti, obvarovati nevere in širiti katoliško samozavest in krščanskega duha ne le v domači hiši, v družini, temveč in to posebno — v javnem življenju, v občini, v državi. Krščanski duh, ljubezen do Boga in do bližnjega mora zopet prešinjati vse slojeve našega ljudstva, ter mora obvladati ne le med kmetijskim ljudstvom, ampak tudi med tako zvanim razumništvom, med omikanimi slojevi, meščani in imovitimi krogi. To naj se zgodi, potem bode boljše na svetu. Vsi se moramo vrniti h krščanskim nazorom, da srečno prebijemo težke krize, hude nezgode na socialnem, narodnem, ekonomičnem in političnem polju ter dosežemo z Božjo pomočjo zmago.“

Kamorkoli se ozremo okoli sebe, vidimo le boj. Besno sovraštvo in vse človeške strasti pretresavajo svet*). Močnejši hoče slabejšega zatreti;

državnih poslancev v Berlinu na shodu katoličanov v Bonnu l. 1900: »Politika često proganja značaje«. Kolikrat je že kdo zatajil svoja načela in prepričanje, da je dobil višjo službo ali dostojanstvo — kolikrat je že kdo, da bi postal župan ali poslanec, pristopil k nasprotni stranki ter se z njo združil, odloživši svoja verska in pravna načela? Ni čuda, ker v politiki se jako plodno goji in razvija sebičnost, koristoslovje. Tam se gre često za čast, veljavo, vpliv, za službe, dobiček in druge enake stvari.

*) Dne 8. oktobra 1900 pa se je grof Josip Maylath na agrarnem kongresu v Kašavi izrazil doslovno: »Vsak hoče pri

laž, zvijača in goljufije se širijo ter obhajajo svoje zmagoslavje: kreposti naših vrlih pradedov ginevajo; brezmejno vživanje in lahkomišljenost dandanes obvladajo med svetom. Kmetijstvo in pošteni obrt propadata; tem na škodo bogati veliki špekulant in zdi se, kakor da v sijajnem poslopju moderne države vse poka in se seseda.

In od kod to? Vidi se, da nad sedanjim rodом ni božjega blagoslova, ker se je obrnil od Boga, ter mu ni mar verska dedščina očetov.

Hudo je gospoda, ker iz novodobne šole često pohaja brezbožni rod, ali vsaj tak rod, ki je glede vere mlačen in brezbožen: to je rod, ki teži le za dozdevno svetno srečo, ki noče ničesa vedeti o večnem življenju. To je glavni povod in vzrok vsej človeški bedi. — Torej, to isto, kakor tudi pravi o. Abel T. J.: »Nazaj k pravemu krščanstvu.«

Župnik Alojzij Kummer.

Svetinja v spominj jeruzalemskega romanja.

Leon XIII. je božijepotnikom v Jeruzalemu dovolil spominjsko svetinjo. Prvomestnik propagandi kardinal Ledohovski, Poljak, o tem tako le na znanja:

„Mej mnoge stiske, ki jih sv. cerkev trpi v naši dobi, deli previdnost božja pripravne pomočke ter krepča nikdar minljivo moč sv. vere še z novimi sredstvi. K znamenjem oživljene krščanske pobožnosti se po pravici prišteva obnovljeno hrepenenje obiskati sv. kraje sveta. Ne samo posamezni, ampak tudi obilne množice ljudi obiskujejo po gotovem načrtu in pod vodstvom sv. kraje. Pred družimi kraji pa s posebno močjo vleče srca vernih sv. Dežela, katero je posvetil sam večlovečeni edinorojeni Sin božji s skrivnostmi svojega življenja, s svojo smrtjo na križu ter svojim častitljivim vstajenjem. Kdor te sv. kraje pobožno obišče, prejel bo gotovo tudi neizmerno korist: imajo namreč ti kraji, če jih vidimo, veliko moč, da ganejo naša srca ter življe nas spominjajoč našega odrešenja, močno vzbude željo tako vravnati življenje, da se bo strinjalo z najsv. izgledi in nauki Odrešenika Krista.

Zato so slavno vladajoči papež Leon XIII., ki vsled svoje apostolske službe z veliko skrbjo

nas več biti nego je. Povsod se opaža le nečimerno-t in vspejanje. Dobro se vidi družbe razpad. Menda je tudi drugod prav tako.

podpirajo vse, kar more oživiti versko zavest, modro vkrenili, da se tako koristna božja pot v Palestino priporoči z odlokom tega sv. zbora ter tudi blagovolili naročiti posebno znamenje, po katerem bi božjepotniki sv. Dežele lažje s spominjem na njo ohranili tudi tam prejete milosti.

Ta svetinja naj ima podobo tako imenovane jeruzalemskega križa ter naj bo narejena na ta-le način. Na eni strani v sredi križa naj bo mala svetinja z napisom „Leo XIII. creavit anno MCM“ (Leon XIII. vstanovil leta 1900). V končnice križa naj se vdolbe skrivnost označenja B. D. M., rojstvo Kristovo, njegov krst in zadnja večerja; na vrhu križa pa naj bodo besede „Christi amor Crucifixi traxit nos“ (Ljubez Krista križanega nas je vlekle). Na drugi strani v sredi križa bodi podoba vstalega Izveščarja: po končnicah pa naj se vpodobi: Jezus moli v vrtu, bičan, s trnjem kronan, križan; vrh križa pa besede: „Signum sacri itineris hierosolymy tani“ (Spominj jeruzalemske božje poti).

Nosi naj se ta svetinja na levi strani na prsih, pritrjena na rdeči svili, ki ima v sredi štiri višnjeve črte; rob svile je bel, vmes pa temno-rumena črta. Te svetinje naj se vlijejo iz brona, srebra in zlata, in se bodo delile posameznim po njih stanu, po službi na božji poti ali glede svetišč v sv. deželi zaslužnim. Kdor pa tje vsaj dvakrat gre na božjo pot, obdari se s srebrnim križcem.

Pravico podeliti to svetinjo ima jeruzalemski kustos sv. dežele, ki jo v imenu sv. očeta skupno z diplomom izroči zasebno posamnim, ali pa, če je več božjepotnikov, po slovesnem obredu. Nihče pa se ne more s tem križcem okrasiti, ako se ne izkaže s pričalam od lastnega župnika in podpisanim od škofa, da je poštene npravnosti in da je šel iz pobožnosti na božjo pot. Izroči naj se tudi kustosu sv. dežele deset frankov kot dar svetim krajem ter cena svetinje, kakoršno kdo sprejme. Dotični more to svetinjo nositi le ob posebnih svečanostih ali pobožnih sprevodih, božjih potih ter pred sv. očetom. To se potrjuje po ukazu Njih Svetosti s pričujočim odlokom.

Dano v Rimu od Propagande 2. maja 1901.

† M. Card. Ledoschowski.

Alojzij Veccia, tajnik.

„Cvetje z cvrtov sv. Frančiška“ XIX 3. zvez.

Zamujeni vlak.

(Potopisne črtice.)

(Dalje.)

Od Celja naprej je bil svet nekaj časa precej prostoren in odprt. Bliznja postaja nam je bila Store.

Tukajšnjih fužin še ni vdušil čas naše nove železne dobe, kar se je, žal! zgodilo že mnogim fužinam po Štajarskem, Koroškem in Kranjskem. Zgrudile so se v razvaline, iz katerih menda ne vstanejo nikdar več. Je pač resničen pregovor: „Velike ribe male jedó.“ — Daljna vožnja je bila bolj enotna. Na naslednji postaji Št. Jurij so nas menda zapustili zadnji Brezijski romarji. Bilo jih je precej veliko obojega spola. Marija naj jim poplača njihovi daljni pot, stroške in trud, dejal sem sam pri sebi. Lepo je, da si Slovenci posojujemo romarske kraje: Štajarci in Korošci hodijo k nam, mi pa k njim. — Sosedna postaja je bila Grobeljno, ki je le postaja nižje vrste, in se vlak le za toliko časa ustavi na progi, da potniki ali vstopijo ali izstopijo. Ta postaja se je vstanovila menda še le zadnja leta. — Naprej se vozeč sem stal nepremakljivo pri oknu vagona, gledal po gričih k desni, da bi zagledal cerkvico sv. Ožbalta nad Ponikvo; še bolj pa sem natezal oči, da bi ne zgrešil Sloma, t. j. hiše, kjer se je rodil ponos našega naroda, preslavni knežškof lavantinski Anton Martin Slomšek. Res kmalu smo pridrdrali v neposredno bližino onega posestva in one hiše, v kateri je tekla zibelka enega najslavnejših mož vseh časov iz zgodovine slovenske. Škoda, da je vlak prav le-tod tako naglo vihral naprej, da nam je kmalu zopet izginil sloveči Slom izpred oči. Ali je bil — po obljubi, — zaznamovan s kako plapajočo zastavo, ni opazilo moje opešano oko. Od postaje Ponikva drži kmalu naprej gor k desni cesta na grič, kjer stoji farna vas enakega imena in na katero se veže toliko spominjev iz Slomškovega življenja. Od postaje in sploh od proge se Ponikva vendar ne vidi. —

Od Ponikve naprej postane kraj nekako dolgočasen, železnica vozi menda nekoliko navkreber, ker smo se peljali tako neurno, da bi si bil kmalu mislil: hlapon in mi, — vsi zadremljemo. Komaj in komaj smo dospeli na postajo Poličane. Potniki, ki želijo obiskati zdravilišče Rogatec-Slatina, menda tukaj izstopajo. Rad bi obiskal in videl ta kraj enkrat tudi jaz, a ozdravljaj bi se ne rad tam. Rajše prosim preusmiljenega Boga: naj mi ohrani in okrepi ljubo zdravje. Onim trpečim bolnikom pa, ki si ga ondi iskati morajo, naj je Gospod Bog milostno podeli v najpolnejši meri. (Kakor je mnogim znano, je to zdravilišče daleč okrog po svetu na najboljšem glasu. Med mnogimi drugimi prihaja na Slatino vsako leto okrepčevat si ljubo zdravje tudi dika jugoslovanska, preslavni škof Josip Juraj Strossmayer. Ker sem že pri reči, naj omenjam še to, kar je zgodovinsko znamenito, da je letos 4. avgusta bilo že 100 let, odkar je Rogatec-Slatina postala lastnina štajarske dežele. Ljudje so pa že v starih časih vedeli za zdravilno moč te vode. L. 1645 (kakor je nedavno omenjal „Slov.“), ko se je oodi pozdravil grof Juraj Zichy, je prišel kraj na glas med širši svet. L. 1665. je začel ljudi zdraviti s to vodo graški fizik Wagner. Najbolj pa se je potegoval za razvoj Rogatec-a slavni nadvojvoda Ivan, ki je bil, kakor je še zdaj sploh znano, velik ljubitelj in zaščitnik lepe štajarske dežele.

Od Poličan naprej se je jel svet zopet bolj širiti in k levi se je vedno bolj kazalo visoko Pohorje, ki se raztega noter gor v neposredno bližino Maribora. — Naslednja postaja nam je bila Slovenska Bistrica. Imenovani kraj je pa postaji le posodil svoje ime;

kajti je zelo oddaljen od proge baje dobro uro k levi tam v podnožju Pohorja in se le malo sem vidi. Povem pa odkrito, da mi tega ni bilo žal, ker mnogi večji kraji spodnje Štajarske se le preradi klanjajo nemškemu „Miheljnu“ čemur se pač moramo s pravico čuditi. Rojeni, ali pa „krogberolinski“ med nas prišli ljudje hočejo gospodariti na lepi slovenski zemlji. Nismo-li prepotrpežljivi? Nismo-li premalo ponosni? Ni-li to čudo prečudo! Naši Gorenci takemu dejstvu pravijo: „To se je kar za „grajati“ (studiti)!“ Od naslednje postaje Pragarsko se desni odcepi železnična proga, ki vodi proti Ptujemu, Ormožu, Središču ter čez mejo na Ogrsko. Ti kraji so za me še „terra nova“, po naše neznani svet. Okrog Ptuja morajo biti velike ravnine, ker so se ondaj prejšnje čase — pred kakimi 60 leti vršile velike vojaške vaje, česar se še spominjam iz otroških let. Tudi l. 1849. je bilo okrog Ormoža in Središča veliko vojaško taborišče, odkoder je šla potem naša vojska nad puntarske Ogre. O tem kako je bilo nekelej, in kako je, žal! sedaj, bi se dalo tudi mnogo govoriti. Ker pa bi taka razmotrivanja položaja nič ne spremenila, je najbolje, da prestopim o tem na dnevni red. Kdor pozna položaj od takrat in sedaj, si pa vsak lahko to po svoje misli, sklepa in sodi. Pač se nam silijo tu v spominj sv. pisemske besede: „Drugi seje, drugi žanje!“

Nadučitelj Josip Levičnik.

(Dalje pride.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec avgust 1901.

Posvečevanje nedelj

(Konec).

Pravi blagoslov pa razliva nad nas nedeljsko posvečevanje le tedaj, ako se nedelja res krščansko praznuje. Ker le to praznovanje je resnično posvečevanje Gospodnjega dne. Kdor hoče biti torej deležen tega blagoslova, mora vršiti tudi zapovedi, ki nam jih daje cerkev v tem oziru.

Prva dolžnost tega dne je, da smo pri sveti maši, in sicer pri celi sveti maši. Kajti sv. maša je središče krščanskega bogoslužja. — ona je solnce, iz katerega se razliva po srcih luč, toplota in življenje. Kdor ve ceniti vrednost sv. maše, ta prihiti k nji s svetim veseljem in hrepenenjem, tudi če mora za to kaj žrtvovati.

Bogat gospod se je peljal neke nedelje na Irskem v cerkev. Ko pride v bližino reke, preko katere je bil napravljen velik most, opazi neko ženo: vodila je seboj dva otroka in hitela je naglih korakov proti reki. Gospod se je bal, da misli žena storiti grozno hudodelstvo, zato ustavi konje ter opazuje ženo. Ko pride z otrokoma do brega, posadi irska žena eno dete v pesek, drugo vzame na hrbet in prebreds njim reko. Tam odloži svoje breme ter se povrne, da prenese še drugega otroka. Ko je bil tudi ta srečno onostran reke, odpravijo se vsi trije zopet dalje. Go-

spodu ni moglo v glavo, čemu ni šla žena po velikem novem mostu; precej, ko jo je dohitel s svojim vozom, vprašal jo je, zakaj da je bredla vodo. Žena ni hotela ničesar govoriti; rekla je, da si ji zelo mudi. Ko pa gospod le ni odjenjal, odgovorila mu je: „Torej, Vam pa povem. Z otrokom grem k sv. maši v cerkev. A preuboga sem, da bi mogla plačati mostnino — po 2 novčiča za vsacega — zato sem si izvolila težavnejšo pot, ki je pa bolj po ceni.“ Slovenci! ginljiv vam pouk!

Kako zelo osramoča tak izgled posebno naše mestne katoličane, ki imajo vsak čas in skoro pred hišo sv. mašo in vender se je ne udeleža!

Naravnost o poslušanju besede božje ne govori cerkvena zapoved; vendar bi utegnile nastati velike in pogubne posledice za onega, ki bi zane-marjal besedo božjo. Dandanes se ubrani katoličan težko vsem napadom proti veri, ako ni temeljito poučen o verskih resnicah. Sveto pismo pravi pa tudi naravnost: „Kdor je iz Boga, ta posluša besedo božjo“ (Iv. 8. 47) In sv. Avguštín govori: „Najbolj gotovo znamenje, da je kdo izvoljen, je to, ako rad posluša besedo božjo“.

Druga cerkvena zapoved nam vелеva, da se vzdržimo ob nedeljah vsacega nepotrebnega hlapčevskega dela. Dvema gospodoma služiti ni mogoče, Bog pa hoče imeti nedeljo za-se. Kdor to zapoved vestno izpolnjuje, ta kmalu nadomesti ure, ki jih je posvetil službi božji, kajti Gospod blagoslovi njegovo delo. Gotova resnica je, da zavisi blagostanje posameznih družin in celih dežel od tega, kako se posvečuje nedelja. Na Angleškem n. pr. se — in to posebno še med tamošnjimi nekatoliki — strogo in vestno praznuje nedelja, zato je tam največje bogastvo, najlepše narodno blagostanje. V Belgiji ob nedeljah malokdo dela, zato so katoličani v tej deželi nenavadno bogati. To nam potrja sledeči slučaj. Ko so prostozidarji dosegli brezverske državne šole, snovali so si katoličani lastne katoliške šole. Škof v Gentu je šel nekega dopoldne sam po mestu pobirat darov za šole; v poltretji uri je nabral nič manj kakor 220.000 frankov.

Lepšegani na svetu, kakor je družina, ki praznuje nedeljo v krščanskem duhu. Lepo govori o tem škof Fran Josip Rudigier v svojem pastirskem listu: „Najplemenitejše posvetno veselje je družinsko veselje. Kakšen prizor vam je to, ko je zbrana družina nedeljo v radosti sv. Duha! Glejte vrlega očeta ob strani njegove zveste žene; glejte igrajoče se otročiče, ki so ob zadovoljnem pogledu starišev dvakrat srečni; glejte odrastle sinove in hčere, iz katerih cvetočih lic sija moč, nedolžnost in veselje; glejte hlapce in dekle, kako se čutijo prave družinske člane; pogledajte vse in recite, če je še kaj lepšega na tej ubogi zemlji!“

Pobožnost Srca Jezusovega mora ljudi pridobiti zopet za Krista. Pridobiti jih mora torej tudi za to, da posvečujejo nedelje. To se bo zgodilo, če vsi oni, ki so udani Srcu Jezusovemu, s posebno gorečnostjo praznujejo nedelje in če zlasti ob nedeljah s podvo-

jeno molitvijo zadoščajo presv. Srcu za vse žalitve in oskrnitve Gospodu posvečenega dne.

N.

a) Glavni namen za mesec september 1901:
Gorečnost, da si prisvojimo verskih vednostij.

b) Posebni nameni.

6.) **Sv. Magnus, opat.** Romanje Tirolcev v sv. deželo. Odvrnenje pohujšanja.

7.) **Sv. Regina, devica, mučenica.** Slovenke. Pomoč v stiskah Zadeve »Daničinih« naročnikov in pisateljev.

8.) **Rojstvo blažene Device Marije.** Slovenska dekleta. Uvedenje Marijinih družeb na srednjih šolah. Usmiljenke in device po raznih ženskih samostanih. Srečna smrt.

9.) **Sv. Korbintjan, spoznovalec.** Slovenci Edinost med raznimi strankami. Nesrečni duhovniki. Rešitev mladeničev in mladenek, ki so v nevarnostih.

10.) **Sv. Pulherija, devica.** Krščansko življenje med osebami visokih slojev. Krščanska vzgoja otrok. Srečna izvolitev poklica.

11.) **Sv. Emilijan, spoznovalec.** Izpreobrnitev Indijancev. Voditelji in zastopniki krščanskih strank.

12.) **Sv. Guido, spoznovalec.** Razširjevalci pobožnosti presv. Jezusovega Srca. Udanost do rimske stolice. Misijonarji v južni Afriki.

N.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

Zahvala.

Prisrčna zahvala bodi Martji Pomagaj z Brezija, sv. Jožefu in sv. Antonu — ker je vs. ed njihove priporočje sestra zadobila ljubo zdravje ob tako silnem krvotoku, da nikdo ni več upal ozdravljenja in da smo jo dvakrat prevideli za smrt. Ozdravljenje sem obljubila naznaniti po »Danici« — zato bodi iz hvaležnega srca s temi vrsticami to izpolnjeno.

Na Pivki

J. J.

Listek.

Spremembe v frančiškanski redovni okrajini sv. Križa Pri kapitelnji 24. julija t. l. v Ljubljani zbranim pod predsedništvom prečastitega o. Petra Baptista Engelbert, generalnega definitorja, komisarja in vizitatorja, so bili izvoljeni: provincijal doseđanji: pč. o. Konstantin Luser, kustos: o. Hugolin Sattner, definitorji: oo. Placid Fabiani, Nikolaj Meznarič, Angelj Mlejniki in Avrelj Knafelj. — Gvardijani so: v Ljubljani: o. Placid Fabiani; na Sveti Gori: o. Kalist Medič; v Novem Mestu: o. Otokar Aleš; v Kameniku: o. Angelj Mlejniki; v Pazinu: o. Ananija Vračko; v Nazaretu: o. Gothard Podgoršek; v Brežicah: o. Nikolaj Meznarič; v Gorici: o. Edvard Ravstehar; v Mariboru: o. Filip Benicij Perec; pri Sv. Trojici: o. Elekt Hamler; predstojnik na Brezjah: o. Josip Bizavičar; predstojniki in vizitatorji 3. reda: v Ljubljani o. Hijacint Šega;

na Sv. Gori: o. Salvator Zobec; v Novem Mestu: o. Kornelij Petrič; v Kameniku: o. Matej Vidmar; v Pazinu: o. Adalbert Flere; v Nazaretu: o. Gothard Podgoršek; v Brežicah: o. Nikolaj Meznarič; v Gorici: o. Bazilij Dolinar; v Mariboru: o. Filip Benicij Perec; pri Sv. Trojici: o. Elekt Hamler; na Brezjah: o. Josip Bizavičar. —

„Cvetje z vrtov sv. Frančiška“ XIX. 3. zvezek.

Škofijska kronika.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Knezškofijskim duhovnim svetnikom je bil imenovan vč. g. Gregor Malovrh, župnik v Št. Vidu nad Ljubljano. — Podeljene so bile župnije: Zgornja Besnica tamošnjemu kuratu č. g. Frančišku Pokoren; Št. Jurije pri Šmariji tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Ivanu Debeljak; Ribno vč. g. Josipu Pristov, začasno upokojenemu župniku ondi; Kovor vč. g. Juriju Rozman, župniku v Rakitini, ker se je za to župnijo prezentirani vč. g. Josip Lavtižar odpovedal; Sv. Vid nad Cerknico č. g. Ivanu Jereb, kapelanu v Žužemberku; Lesce vč. g. Josipu Seigerschmied, župniku v Zaplani. — Kanonično vmeščena sta bila vč. g. Matej Jereb na župnijo Predvor dne 1. julija 1901 in č. g. Ivan Debeljak na župnijo Št. Jurije pri Šmariji dne 5. avgusta 1901. — V red čč. oo. cistercijanov je odpuščen č. g. Josip Benkovič, kapelan v Komendi. — Premeščeni so bili čč. gg: Josip Lavrič iz Sodražice v Žiri; Ivan Traven z Iga v Sodražico; Ivan Plahutnik iz Senožec na Ig; Jakob Matijan iz Crkljan kot župni upravitelj v Zaplani; Matej Kos iz Škocijana pri Dobravi v Crklje pri Kranji; Jakob Benedičič iz Žirov v Škocijan pri Dobravi; Jakob Lovretič iz Kamenika v Horijul; Vincencij Čibašek iz Spodnje Idrije na Dole pri Litiji; Josip Hartman iz Šmihela pri Novem Mestu v Košano; Frančišek Čemažar iz Radovljice kot župni upravitelj na Vrabče; dr. Josip Jerše v Radovljico; Ivan Renier v Komendo; Ivan Knific na Trato; Ivan Zore na Trebelno. — Na novo so bilinameščeni čč. gg. semeniški duhovniki, oziroma novomašniki: Ivan Erjavac v Boštanj; Frančišek Gabršek v Senožec; Jakob Kalan kot subsidiarij na Dobravo pri Kropi; Anton Lombard v Žužemberk; Ivan Miklavčič v Dol pod Ljubljano; Jakob Razboršek v Kamenik; Ivan Lomšek v Veliko Dolino; Andrej Pavlin v Rovte; Frančišek Sever na Bohinjsko Bistrico; Frančišek Sparovec v Spodnjo Idrijo; Frančišek Vidmar v Šmihel pri Novem Mestu; Alojzij Volec v Mirno Peč. — Začasni pokoj je dovoljen č. g. Jakobu Bajec, kuratu na Ustiji in pa vč. g. Frančišku Mekinec, župniku v Ihanu. — Umrla sta veleč. gospod Andrej Šarec, upokojeni župnik goški (Gojzd), v Zalogu pri Cerkljah, dne 27. junija 1901 in č. g. Mihael Klemenčič, župni upravitelj v Črnomlju, dne 5. avgusta 1901. Priporočata se v molitev čč. gg. duhovnim sobratom.

Po „Ljubljanskem škof. li-stu“ 10. avg. 1901, št. VII. str. 88.